

עשרים אלף תודות

בתמונה: פרופ' אדי גרפונקל וד"ר דורון חיים

חולים המרותקים לביתם או לבית החולים נהנים מטיפולי שיניים ניידים המוענקים על ידי העמותה לטיפול למען בריאות הפה, שפועלת כבר למעלה מעשור

רינת אלוני

העמותה, שחגגה לא מכבר עשור לקיומה באירוע מרשים, מתהדרת בוועדת הקמה שכללה את הנשיא החמישי של מדינת ישראל, יצחק נבון, חתן פרס ישראל לרפואה פרופ' מרסל אליקים, פרופ' אריה דורסט, הגב' הדסה רלבג ומוטי סלומון. בוועדת ההיגוי שלה חברים נציגים של ארגון אש"ל, ביטוח לאומי, משרדי הבריאות והרווחה, עובדים סוציאליים, מט"ב, עמל וכן אנשי ציבור.

העמותה מחזיקה בחמש ניידות, כל אחת מהן מאובזרת בכל הציוד המצוי ביחידה דנטאלית ניידת רגילה ובנוסף גם במכשיר רנטגן נייד, חומרים, כסא מתקפל קל משקל ומכשיר Puls coximeter העוקב אחר הדופק ורמת החמצון בדם.

שתי ניידות ממוקמות בנהריה ומופקדות על הטיפול באזור הצפון ושלוש האחרות יוצאות מדי בוקר ממשרדי העמותה בראשון לציון ומכסות את אזור מרכז הארץ, עד באר שבע. לוח הטיפולים נקבע במשרד, כשהטיפולים מרוכזים לרוב לפי אזורים. כל הניידות מאוישות על ידי רופא שיניים (הנהג ועוזר לסחוב את הציוד הכבד) וסייעת דנטאלית. העבודה מתבצעת בתנאים אספטיים וכל תהליך העיקור מתבצע במרכז העמותה.

מבוצעים כל סוגי הטיפולים על ידי צוות מומחים מכל תחומי רפואת השיניים: טיפול שיקומי, טיפולי שורש, שיקום על גבי שתלים, טיפולי הניכיים וגם טיפולים כירורגיים.

במקביל, הקימו פרופ' אדי גרפונקל וד"ר דורון חיים לפני כעשור את "העמותה לטיפול למען בריאות הפה" בה משמש ד"ר דורון כמנכ"ל ופרופ' גרפונקל כמנהל הרפואי. העמותה מטפלת בחולים המרותקים לביתם או אלה השוהים במרכזי יום, בתי אבות או בתי החולים בהם הם מאושפזים.

מדוע הוקמה העמותה? כיצד?

פרופ' אדי גרפונקל: "במשך ארבעים שנה טיפלתי בחולים בהדסה והיה לי ברור שלאחר שחרורם מבית החולים לא יוכלו להמשיך לבוא לטיפולים מסודרים בגלל קשיי ניידות. חשבתי כיצד ניתן להגיע אליהם והיוזמה להקים עמותה לטיפול נייד עלתה כבר אז. ד"ר דורון חיים ואנוכי החלטנו להקים תשתית של ניידות שיהיו מרפאות ניידות. פנינו לארגון אש"ל, השייך לג'וינט, והצלחנו לרתום למימוש הרעיון את פרופ' יצחק בריק וגב' יוספה בן משה, אשר מימנו את הניידת הראשונה ואת מערכת הציוד הטיפולי הראשונה".

זאת הברית אשר אנכי כורת אתכם היום לאמור: על משמרתכם הפקדתם יומם ולילה לעמוד לימין החולה במצוקתו בכל עת ובכל שעה" (מתוך שבועת הרופאים, הנוסח העברי, שחובר בשנת 1952 ע"י פרופ' ליפמן היילפרין, מייסד המחלקה הנירולוגית ב"הדסה" וזוכה פרס ישראל תשי"ג).

יש רופאים המתייחסים לשבועת הרופאים ברצינות רבה ומפרשים אותה בהקשר הרחב ביותר. ביניהם, פרופ' אדי גרפונקל. פרופ' גרפונקל, מומחה לרפואת הפה, בוגר הפקולטה לרפואת שיניים בבית הספר לרפואת שיניים של הדסה והאוניברסיטה העברית, שימש בעבר כמנהל המחלקה לרפואת הפה בהדסה וכדיקן הפקולטה לרפואת שיניים. כיום הוא מקדיש מזמנו למרפאתו הפרטית, אך חלק משמעותי יותר מהזמן מוקדש לשני מיזמים לטובת הקהילה: הראשון, המרכז לרפואת הפה והשתלות דנטאליות אסף הרופא, בשיתוף עם פרופ' גבי צ'אושו וד"ר חיים דורון. למרכז הרפואי אסף הרופא מגיעים, בין היתר, חולים המתקשים לקבל טיפול שיניים במרפאה רגילה, בגלל מצבם הרפואי. במרפאה

הפרדוקס הישראלי

"אנחנו פועלים תחת פרדוקס מסוים", אומר פרופ' גרפונקל. "בחולים קשים היינו צריכים לטפל בתנאים הטובים ביותר, ובמקום זאת אנחנו מטפלים בחולים הכי קשים בתנאים הכי קשים".

במקרים מסוימים, של חולים שצריכים טיפול מורכב יותר שאין אפשרות לבצעו בבית, מובאים החולים למרכז לרפואת הפה והשתלות דנטאליות במרכז הרפואי אסף הרופא וכך באה לידי ביטוי הסינרגיה בין המרכז הרפואי והעמותה ונחשך מהרופאים הצורך להעזר במחלקות לרפואת שיניים בבתי החולים.

"יש לא מעט מקרים קשים", אומר פרופ' גרפונקל, "של אנשים קשי יום, שהסתובבו שנים בלי שיניים והתביישו להיראות בחברה; מקרים נוגעים ללב של חולים פסיכיים שמובאים לטיפול בהרדמה כללית כאסף הרופא; חולים במחלת אלצהיימר, שהטיפול בהם מצריך סיכום מחלה ואישור טיפול מהרופא המטפל; חולי לב אשר נוטלים תרופות באופן קבוע והטיפול בהם מחייב תקשורת שוטפת עם הצוות הרפואי.

אבל יש גם קרויזים. פעם הגעתי לבית אבות כדי לטפל במקרה מסובך של עולה חדשה מחבר העמים. האישה נראתה אלגנטית מאד, מאופרת עם שפתון אדום ומבושמת וראו שהתכוננה לביקורו של הפרופסור מירושלים. כשהגעתי, נראתה לה מספיק רציני או מכובד, והיא הסתכלה עלי ודרשה ממני 'דוקומנטים', כדי לוודא שאני באמת רופא".

רוב החולים הם, כאמור, חולים קשישים המרותקים לביתם, אבל יש גם מקרים יוצאי דופן. פרופ' גרפונקל: "אם קרה שהגענו לצעיר שלא יצא מהבית בגלל מחלת נפש - גם בו טיפלנו, הודות לשינוף הפעולה עם אסף הרופא".

הצוות כולל עשרה רופאים, ברובם קבועים, וסייעות דנטאליות. "צוות מדהים", כהגדרת פרופ' גרפונקל. "ללא מסירות נפש אי אפשר לעשות את מה שאנחנו עושים וללא סיפוק עמוק מהעבודה לא היינו ממשיכים לפעול במשך 10 שנים ולטפל בכל כך הרבה מטופלים. הסייעות שלנו מקצועיות ואכפתיות וזה חשוב במיוחד עם סוג האוכלוסייה איתה אנחנו עובדים".

פעילות העמותה מתבצעת על ידי צוות משרדי

צוות העמותה

בתמונה: ד"ר רוברט משה והסייעת דורית גמרי

כדי להעלות את המודעות להקפדה על טיפולי שיניים וחשיבות השמירה על בריאות הפה.

התשלום עבור הטיפולים נמוך במיוחד: 20 אחוז מעלות הטיפול, כשהמחירון הוא ממילא מחירון מיוחד של משרד הבריאות לאוכלוסיות נזקקות. נשאלת השאלה מי מסבסד את הטיפולים.

פרופ' גרפונקל: "התקציבים מגיעים ממספר מקורות: המשרד לאזרחים ותיקים, ארגון אש"ל, הקרן לידידות, הקרן להשבת רכוש של נספי השואה. לכל מטופל נבנית תכנית טיפול המוגשת לאגף לבריאות השן ומתוקצבת בהתאם, לאחר שאושרה". בנוסף, מטפלת העמותה גם במטופלים הזכונים אליה ישירות ומשלמים בעצמם.

החזון: שתלים ניידים

פרופ' גרפונקל אינו מסתפק בהיקף ובמגוון השירותים הניתנים כיום על ידי העמותה. "אנחנו רוצים שכלל הציבור יידע שאנחנו קיימים, כדי שייפנו אלינו ונוכל לשרת כמה שיותר אנשים בכמה שיותר מקומות. אם הביקוש לטיפולים יגדל, נוכל לקבל עוד ניידת ועוד רופא.

הדבר שאנחנו הכי רוצים והוא מצוי כבר בשלבי תכנון, הוא החדרת שתלים בדרך אמבולטורית. לשם כך עלינו לרכוש אמבולנס המצויד גם במכשיר רנטגן וכל התנאים הסטריליים הדרושים, כדי להחזיר

שתלים גם למי שכבר מרכיב תותבות. טיפול כזה באמבולנס יהווה את גולת הכותרת של טיפולי השיניים שלנו. יש הטוענים שלא נוכל להבטיח את התנאים הדרושים לשם כך אבל הדבר כבר נעשה בעולם במדינות כמו ניו זילנד ואוסטרליה. המודל של האמבולנס הוא אוסטרלי, שם יש דרישה למודל כזה בגלל המרחקים העצומים. אנחנו נעשה התאמה לתנאים הישראליים, נשלב בטיפול רופאים מומחים, כירורגיים ופרודונטיים וזה באמת יהיה השיא".

אתה מתכוון לשיא נוסף בקריירה שלך?

"אני לא מתבייש לומר שכפרופסור שעבד באקדמיה וכתב מאמרים רבים, הרבה יותר מרגש אותי לראות את הבעת התודה על פני פציינט, מאשר לראות מאמר שלי מפורסם בכתב עת נודע".

לתרומות כספיות ותרומת חומרים ניתן לפנות לדורית לוי, בטל' 054-5500498

הכולל חמישה עובדים (מתוכם מתנרב אחד), בניהולה של המנהלת האדמיניסטרטיבית דורית לוי. כדי להוזיל עלויות מחזיקה העמותה במעבדה בה מועסקים שלושה טכנאים במשרה מלאה.

המשרד והמעבדה ממוקמים בראשון לציון במתקן חדש ויפה אליו עברו לאחרונה.

עד כה טופלו על ידי העמותה כ-20,000 אנשים, מהם כ-4,000 ניצולי שואה, אשר זכו לשיניים תותבות חדשות.

הבקשות לטיפול מגיעות דרך מחלקות הרווחה בעריות, משרד הרווחה וכ-300 מוסדות בארץ שמטפלים באוכלוסיות הרלבנטיות במרכזי יום ובתי אבות. הטיפולים השכיחים ביותר הם התקנת תותבות, שלמות וחלקיות, עקירות, טיפולי חניכיים וטיפולי שורש וגם כתרם. הבריקה הינה מקיפה וכוללת גם בדיקת נגעים חשודים בפה, כדי לאתר נגעים סרטניים בשלב התחלתי. בנוסף, ארגנה העמותה גם ימי הדרכה להגיית הפה במרכזי יום,